

2. Лайтер-Москалюк С. В., Кухтин М. Д., Перкій Ю. Б. Лабораторні дослідження дослідних варіантів кислотного мийно-дезінфікуючого засобу для санітарної обробки доїльного устаткування. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина: наук. журн.* 2016. Вип.6 (38). С.38–42.

3. Кухтин М.Д., Лайтер-Москалюк С. В., Решетник А.О. Ефективність мийно-дезінфікуючих засобів для молочного обладнання на мікробні біоплівки. *Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-технічної конференції «Стан і перспективи харчової науки і промисловості»*. Тернопіль, 2017. С. 33–34.

4. Лайтер-Москалюк С. В. Санітарно-гігієнічне обґрунтування розробки кислотного мийно-дезінфікуючого засобу для доїльного устаткування та молочного інвентаря»: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. вет. наук : спец. 16.00.06 “Гігієна тварин та ветеринарна санітарія”. Київ, 2017. 24 с.

5. Кузина Ж. И. Научное обоснование и промышленная реализация инновационных технологий санитарной обработки оборудования в молочной промышленности: автореф. дисс. на соискание учен. степени докт. техн. наук : спец. 05.18.04 “Технология мясных, молочных, рыбных продуктов и холодильных производств”. Москва, 2010. 48 с.

6. Кухтин М. Д., Перкій Ю. Б., Горюк Ю. В., Лайтер-Москалюк С. В. Деклараційний патент на корисну модель № 102836 Україна. МПК: А23С 7/02 (2006.01) В08В 3/08. Спосіб лабораторного визначення ефективної дії кислотних мийних засобів для санітарної обробки технологічного устаткування у молочній промисловості ; власник Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН. № u201504028; заявл. 27.04.2015; опубл. 25.11.2015. Бюл. №22.

Кушнір Ангеліна
аспірант

Науковий керівник: д.вет.н., професор Желавський М.М.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

КЛІНІЧНА СИМПТОМАТИКА І ГІСТОСТРУКТУРА ДОБРОЯКІСНИХ ДИСПЛАЗІЙ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ КІШОК

Доброякісна дисплазія молочної залози дрібних домашніх тварин включає в себе різноманітні патологічні процеси [1-3], які характеризуються специфічними клінічними проявами та гістологічною архітектонікою. За останніми даними в патогенезі більшості форм дисплазій відбуваються гормональні порушення. Варіабельність клінічних ознак та гістологічної будови потребують від лікаря ветеринарної медицини глибоких знань цієї патології, не завжди вдається поставити діагноз в реальних клінічних умовах [4-7].

Метою нашої роботи було вивчити поширеність різних форм доброякісної дисплазії молочної залози у кішок, а також дослідити особливості їх клінічних прояву та гістоструктури.

Об'єктом дослідження були кішки (n =353) різних порід і вікових груп. На основі анамнезу та первинного клінічного огляду нами було встановлено, що доброякісна дисплазійна патологія молочної залози уражує до 37 % тварин. В основному проявлялась дисгормональна дисплазія молочної залози (30-55%), дифузна кістозно-фіброзна хвороба молочної залози (15-27 %) та локалізований фіброаденоматоз (28-30 %).

При аналізі анамнестичних даних з'ясовано, що доброякісна патологія молочної залози кішок перебігає на тлі порушення статевої циклічності (німфоманія, гіпоестральний, гіперестральний чи анестральний синдром - 32-87 %), часто супроводжувалось у тварин несправжньою вагітністю і псевдолактацією (15-72%), проявом піометри (37-73 %) та кістозним ураженням яєчників (11-38 %) [5, 7-10].

Дисгормональна дисплазія молочної залози у кішок клінічно проявлялась пригніченням та субфібрильною (фібрильною) лихоманкою. *Непроліферативна форма дисплазії* супроводжувалась утворенням в паренхімі молочної залози гроноподібних структур та фіброзом. *Дифузна кістозно-фіброзна хвороба молочної залози* характеризувалась довготривалим (місяці, роки) розвитком патології. При цьому в молочній залозі хворих тварин формувались тверді (безболісні, рухливі) однорідні ущільнення, розміром від 1-го до 5-ти см³. Ущільнення мали тонку капсулу і чіткі межі. Часто із вивідного соска ураженого пакету органа виділявся кров'янистий секрет чи серозно-гнійний ексудат. Неоплазія при цьому збільшувалась рівномірно та і здебільше негормонозалежна (відсутній чіткий зв'язок із проявом статевого циклу). Для *локалізованого фіброаденоматозу* кішок характерно формування обмежених ущільнень, які охоплювали 4-5-ть молочних пакета залози. Найбільший ризик становили тварини від 1-го до 4 року життя. Для патології також характерні метастази, специфічні зміни (вузли) в регіонарних лімфатичних вузлах та утворення виразок. Часто виникало спонтанне травмування і розвиток дистрофічних процесів.

Гістологічна картина за дисгормональної дисплазії молочної залози проявлялася атрофією часточок і розширення вивідних проток. У гістопрепараті виявляли метакромію епітеліальних клітин, аденоз термінальних проток, метаплазією епітелію.

Дифузна кістозно-фіброзна хвороба молочної залози характеризується атрофією ендотелію проток, утворенням гігантських клітин з еозинофільною цитоплазмою. В розширених протоках часто зустрічалися групи однотипних клітин з добре вираженою еозинофільною цитоплазмою. Для локалізованого фіброаденоматозу характерна внутрішньоепітеліальна локалізація метапластичних утворень, які не виходять за межох часточок. При цьому органа архітекτονіки збережена. Морфологічно фіброаденоматозні утворення представляли собою трабекулярні, альвеолярні, залозисто-сосочкові чи солідні фрагменти.

Отже, доброякісні дисплазії молочної залози кішок характеризуються клінічною і морфологічною варіабельністю, тому перспективою для сучасних дослідників є визначення інформативних маркерів діагностики патології та розробка ефективних схем лікування [11, 12].

Список використаних джерел

1. Matsuda, K., Kobayashi, S., Yamashita, M., Hirayama, K., Kadosawa, T., & Taniyama, H. Tubulopapillary carcinoma with spindle cell metaplasia of the mammary gland in a cat. *Journal of Veterinary Medical Science*. 2008. 70(5). 479-481.
2. Seixas, F., Pires, M. A., & Lopes, C. A. Complex carcinomas of the mammary gland in cats: Pathological and immunohistochemical features. *The Veterinary Journal*. 2008. 176(2). 210-215.

3. Zhelavskiy, M.M., Shunin, I.M. The status of extracellular antimicrobial potential of phagocytes genitals of cats. *Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj*. 2017, vol. 19, no 73. P. 71-74.
4. Hughes, K., & Dobson, J. M. Prognostic histopathological and molecular markers in feline mammary neoplasia. *The Veterinary Journal*. 2012. 194(1).19-26.
5. Sorenmo, K. U., Rasotto, R., Zappulli, V., & Goldschmidt, M. H. Development, anatomy, histology, lymphatic drainage, clinical features, and cell differentiation markers of canine mammary gland neoplasms. *Veterinary pathology*. 2011. 48(1). 85-97.
6. Zhelavskiy, M.M., Shunin, I.M. The status of extracellular antimicrobial potential of phagocytes genitals of cats. *Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj*, 2017. vol. 19. no 73. P. 71-74. doi: 10.15421/nvlvet7315
7. Желавський, М. М., Шунін, І. М. Стан клітинних факторів локального імунітету слизової оболонки піхви у кішок. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. Серія «Ветеринарні науки»*. 2016. Т. 18. № 1 (65). Ч. 1. С. 32– 36.
8. Flores, A. R., Rêma, A., Carvalho, F., Faustino, A., & Pereira, P. D. Reduced expression of claudin-2 is associated with high histological grade and metastasis of feline mammary carcinomas. *Journal of comparative pathology*. 2014. 150(2-3). 169-174.
9. Sánchez-Céspedes, R., Millán, Y., Guil-Luna, S., Reymundo, C., de los Monteros, A. E., & de las Mulas, J. M. Myoepithelial cells in canine mammary tumours. *The Veterinary Journal*. 2016. 207. 45-52.
10. Кушнір, А. В. Клінічний випадок доброякісної метаплазії молочної залози: *Конференція сучасні методи діагностики, лікування та профілактики у ветеринарній медицині (Львів, 29-30 листопада 2018 р.) : Тези доповідей*. Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Львів, 2018. С. 250.
11. Яблонский, В. А., Желавский, Н. Н. Локальный иммунитет и апоптоз иммунокомпетентных клеток при субклиническом мастите коров. *Материалы Международной научно-практической конференции «Современные проблемы ветеринарного обеспечения репродуктивного здоровья животных», посвященной 100-летию со дня рождения профессора В. А. Акатова*, Воронеж, 27-29 мая, 2009 г. Воронеж : Изд-во Истоки, 2009. С. 393–397.
12. Желавский, Н.Н., Шунин, И. Н. Состояние противомикробного потенциала фагоцитов половых органов у кошек. *Сборник научных трудов УО «Гродненский государственный аграрный университет» Сельское хозяйство. Ветеринария*. Т. 36., Гродно ГГАУ. 2017. С. 56-62.

